

Európai trendfigyelő

2013. január

Európai Unió

Van-e előrelépés az EU 2020-as stratégia társadalmi befogadással kapcsolatos célkitűzéseinek megvalósításában?

Az EU-s tagállamoknak az EU 2020-as stratégia szociális célkitűzéseiben elért eredményeivel kapcsolatosan jelentéstételi kötelezettségük van. Ennek eszközei a [Nemzeti Reform Programok](#), amelyekben a társadalmi befogadás, a nyugdíjak, az egészségügy, és a tartós gondozás területén kitűzött célokat a tagállamoknak intézkedésekre, és [Nemzeti Szociális Jelentések](#) szintjére kell lefordítaniuk.

Az EU szociális területen tevékenykedő, független kutatókból álló hálózatának tagjai saját tagországukra vonatkozóan elemezték a fenti dokumentumokat. Az általuk készített jelentések [itt olvashatóak](#). Általánosságban több figyelmet kérnek fordítani a hajléktalansággal kapcsolatos kérdésekre a Nemzeti Reform Programokban.

Jelentős európai civil szervezetek közös levelet címeztek az Európai Parlamentnek a leginkább rászoruló személyeket segítő alappal (FEAD) kapcsolatosan.

Közös levelükben a szervezetek (FEANTSA, Caritas Europe, Eurodiaconia, EAPN és a Vöröskereszt Európai központja) az Alap indokoltságát erősítették meg, hivatkozással az EU 2020-as stratégiában a szegénység visszaszorítására tett kötelezettségvállalásra. A levelet Emer Costellonak, a javaslat előterjesztőjének címezték.

Utcán élő hajléktalan nőkkel foglalkozó kutatói hálózat (Women Rough Sleepers Network)

A FEANTSA csatlakozott az utcán élő hajléktalan nőkkel foglalkozó kutatói [hálózat](#)hoz, amely kutatásaiban a FEANTSA által kidolgozott [ETHOS](#) (A hajléktalanság és a lakhatásból való kirekesztődés európai tipológiája) definíciós rendszert alkalmazza.

Szociális gazdaságról szóló [Kölcsönös felülvizsgálat szemináriumon](#) vett részt a FEANTSA, az Európai Bizottság és a francia kormány szervezésében.

A rendezvényen a magyar kormány képviselőin kívül részt vettek még a szlovén, görög, német, cseh, bolgár, ciprusi és a román köztisztviselők is, így széles körben volt lehetőség egyeztetni a szociális gazdasággal kapcsolatos különböző nemzeti gyakorlatokat.

„On the way home” (Útban hazafelé)

Ezzel a címmel jelent meg a FEANTSA [monitoring jelentése](#), amelyben a tagállamokban folyó hajléktalansággal kapcsolatos intézkedéseket, trendeket elemzi a szervezet.

Lakhatáshoz való jogról szóló szemináriumon vett részt a FEANTSA Belgiumban

A rendezvényen annak lehetőségét vizsgálták, hogyan lehetne Belgiumban is kikényszeríteni a lakhatáshoz való jogot Skócia és Franciaország példájára, ahol a helyi önkormányzatoknak kötelező lakhatást kínálniuk a hajléktalan embereknek vagy a szubsztandard lakásokban élőknek. Belgiumban nincs ilyen kötelezettség, ugyanakkor az ország alkotmánya elismeri a lakhatáshoz való jogot, mégsem ír elő kötelezettséget a kimenetet illetően.

Fókuszban a hajléktalan nők

Független kutatók hálózata alakult Women’s Homelessness in Europe (WHEN) néven, amely kifejezetten a nők hajléktalanságával kapcsolatos kérdéseket vizsgálja. További információ: [Joanne Bretherton](#).

A fedél nélküli nőkről szóló tanulmány a családon belüli erőszak esetszámának növekedéséről számol be

Az „Erőszakot elszenvedő hajléktalan nők” elnevezésű és két évig tartó [projekt](#) négy európai országban - Magyarországon, Spanyolországban, Svédországban és az Egyesült Királyságban - készített interjúkat közterületen éjszakázó nőkkel. A kutatás eredményeiből kiderül, hogy a bántalmazás és a mentális egészség mind a négy vizsgált országban jelentős oki tényezőként szerepelt a nők hajléktalanná válásában: a spanyol nők 100 %-a, a svéd nők közel 93 %-a, az Egyesült Királyságban élő nők

70 %-a, míg a magyar nők 50 %-a számolt be arról, hogy korábban bántalmazta partnere. A drog- és alkoholfüggőség jelentős az Egyesült Királyságban, míg a Spanyolországban a pszichiátriai betegségek dominálnak. A kutatásban résztvevő szakértők javaslatokat fogalmaztak meg arra nézve, hogyan szükséges fejleszteni a jövőben az ellátásokat, hogy azok reflektáljanak a fedél nélkül élő nők speciális igényeire.

Belgium

A La strada nevű szervezet közzétette a 2011 évi adatait a brüsszeli hajléktalan emberek számáról és profiljáról.

A [kutatást](#) brüsszeli menhelyekkel közösen végezték és arra a következtetésre jutottak, hogy a városban élő hajléktalan emberek többsége nő és gyermek, és a menhelyeken töltött időszak egyre hosszabb, elsősorban a hajléktalan nők esetében. Egyre nehezebb lakáshoz jutni a városban a magas árak és a tulajdonosok által támasztott bonyolult feltételek miatt. Ráadásul a hajléktalan nők között sokan (43%) közép vagy felsőfokú végzettséggel rendelkeznek. A városban élő hajléktalan népesség 4%-a vált hajléktalanná közvetlen azt követően, hogy külföldről (elsősorban Kongóból és Marokkóból) ide érkezett. A megkérdezettek 60%-a belga nemzetiségű volt.

Dánia és Norvégia

Élet Koppenhága és Oslo utcáin

Egy norvég szociális munkás hallgató ötven napot élt Oslo és Koppenhága utcáin miközben dokumentálta a saját és a hajléktalan emberek tapasztalatait az „Outsiders” (Kívülállók) című [könyvében](#). Ebben beszámol arról, milyen bánásmódban részesült a járókelők és a szociális ellátórendszer munkatársai részéről.

Projekt a hajléktalan emberek digitális felzárkóztatásáért

A [Projekt Udenfor](#) nevű szervezet egy informatikai projektet indított azzal a céllal, hogy informatikai eszközökkel segítsen ellátni a jelenleg hajléktalan, vagy korábban hajléktalan embereket, így ők is tudnak majd csatlakozni az egyre inkább digitalizálódó társadalomhoz.

Írország

Civilek összefogása a hajléktalan emberek lakásba helyezése érdekében

A kormányzati tehetetlenséget megunva a hajléktalan ellátással foglalkozó szervezetek (Cork Simon, Focus Ireland, St Vincent de Paul és a Threshold) radikális kezdeményezést indítottak a közterületen éjszakázás visszaszorítása érdekében. Közös megalapították a Cork Rentals and Housing Support Partnership (Cork Bérlemény és Lakástámogatási Partnerség) nevű társaságot, hogy a magánbérleti szektorban béreljenek lakásokat tulajdonosaiktól és hajléktalan embereknek adják ki őket. A Focus Ireland szerint a lakbértámogatás csökkenése kényszeríti utcára az embereket. Forrásaik szerint az elmúlt három évben ez a támogatási forma átlagosan 28%-kal csökkent és leginkább az adósságban lévő háztartásokat sújtja.

Portugália

Az Európai Parlament elnöke a CAIS-hoz látogatott

Martin Schulz, az Európai Parlament elnöke, annál a CAIS nevű szervezetnél tett látogatást, amely 2012-ben elnyerte foglalkoztatási programjáért az [EESC](#) civil társadalmi szervezet díját.

Románia

Az éhezés nem a jótékonyság, hanem az igazságosság kérdése

2012. december 20-án a Casa Ioana nevű szervezet és a bukaresti angol nagykövetség, a bukaresti egyetem és az Hotel Interkontinentál önkéntesei meleg ételt osztottak a város vasútállomásán.

Egyesült Királyság

A Homeless Link (országos ernyőszervezet) legfrissebb jelentésében arra figyelmeztet, hogy a lakhatást támogató ellátások finanszírozásának 85%-ra való csökkentésének terve komoly veszélyt okozhat a háztartásoknak.

A szervezet [jelentésében](#) felszólítja az önkormányzatokat, hogy ne hajtsanak végre aránytalan megszorításokat a lakástámogatási ellátásokra és a hajléktalan-ellátásra szánt forrásokban.

A wales-i Shelter Cymru nevű szervezet szerint az emberek negyede attól tart, hogy elveszíti otthonát a megszorító intézkedések következtében.

A szervezet felhívta a figyelmet arra a veszélyes jelenségre, hogy a háztartások fizetési kölcsönöket vesznek fel a lakbér- vagy a jelzáloghitel-törlesztés kifizetésére, amely adósságszpirálba sodorhatja őket. 2012-ben körülbelül egy millióan folyamodtak rövid futamidejű kölcsönökért a lakbér vagy jelzálog fizetését segítő.

Törvénymódosítás Skóciában

A skóciai önkormányzatoknak most már kötelező rendezett lakhatást nyújtani mindazoknak, akik önszántukon kívül váltak hajléktalanná. Ez jelentősen különbözik az előző, prioritásokon alapuló kiutalási rendszertől, amelyben általában a gyermekes családokat másoknál előbbre sorolták lakhatási igényeik tekintetében. Most mindenki, aki „nem saját hibájából vált hajléktalanná”, elsőbbséget élvezhet. Az elsőbbségi szükségletfelmérés kivezetésével, a becslések szerint 3000 fővel növekszik majd meg a rendezett lakhatásra jogosultak száma. A törvénymódosítás 2012. december 31-én lépett hatályba a skót kormány hajléktalansággal kapcsolatos 2012 évi kötelezettségvállalásainak részeként. A kormány közleménye kiemeli, hogy továbbra is szükséges azok támogatása is, akik „önszántukból” folytatnak hajléktalan életvitelt. (A törvényben szereplő két igen fontos meghatározást ebben a forrásban nem taglalják tovább.) A hajléktalanság megelőzésére fordított forrásokat is megemelte a kabinet.

Ausztria

Bundesland tartományban, (Steiermark), hatályon kívül helyezték a koldulás tiltását.

A lépést jelentős előrelépésként értékelik, mivel előrevetítheti a koldusrendeletek hatályon kívül helyezését az ország más területein is.

Franciaország

Nem a leginkább rászorulóknak kapják meg a szociális bérlakásokat

A válság, a bérlakások díjának gyors növekedése, a lakáshiány, valamint a szállásnyújtó ellátások hiánya "közelharc" vezetett a szociális bérlakás várólistáján szereplő emberek között, és gyakran a legrosszabb anyagi körülmények között élők maradnak ki az ellátásokból, amelyeket nekik kellene kapniuk, fogalmazott a Fondation Abbe-Pierre. A lakhatásért vívott küzdelem minden szinten jelentkezik – a szociális bérlakás-piacon, a magánbérleti szektorban és a szállásnyújtó ellátások terén egyaránt. A közepes minőségű lakásokat, amelyeket korábban a veszélyeztetett háztartásoknak adtak ki, újabban elfoglalják az alsó középosztályhoz tartozó bérlők, ezzel a rászorulóbb háztartásokat a legbizonytalanabb lakhatási lehetőségek felé tolják, mint pl. a szubsztandard lakások, az ágybérlet ismerősöknél, vagy a nem lakhatásra szolgáló tákolmányok. Franciaországban 1,2 millió ember szerepel a szociális bérlakások várólistáján, ami azt eredményezi, hogy a szociális bérlakás-tulajdonosok „mazsoláznak” a bérlők között, elkerülve az egyszülős háztartásokat és a korábban hajléktalanokat. Tehát pontosan azokat a háztartásokat nem részesítik előnyben, akiket a lakhatáshoz való jogot garantáló francia törvény szerint kellene.

A francia kormány ötéves tervet fogadott el a szegénység és a társadalmi kirekesztődés ellen.

A legfőbb intézkedések között szerepel az alacsony jövedelmű családok segélyének 10%-os növelése tíz éves időszakra vonatkozóan. Évente 150.000 szociális bérlakás építését tervezik, illetve 2013-ban 8000 új férőhely létesítését a hajléktalan szállókon és a menekülteket befogadó állomásokon, 9000 háztartás számíthat segítségre tartós lakhatásba költözéshez, és hamarosan bevezetnek egyfajta "garanciát" is részükre a magánbérleti szektor kockázatait kezelendő. A terv a pénzügyi nehézségekkel küzdő egyszülős családokról és a nagycsaládokról sem feledkezik meg, valamint az "Ifjúsági Garancia" program keretében 100.000 szakképesítés nélküli fiatalnak ajánlanak első munkahelyet.

Németország

Nincs elegendő férőhely a berlini menedékhelyeken

Berlinben egyre nehezebb elegendő férőhelyet biztosítani az egyre növekvő számú hajléktalan embernek, akiknek a számát a fokozódó bevándorlás emeli.

Szociális bérlakás-építés Németországban

Ebben a [jelentésben](#) a németországi szociális bérlakás-építésre vonatkozó szabályozásokat és gyakorlatokat elemzik.

Görögország

A hajléktalan-ellátással foglalkozó civil szervezetek hosszú távú hajléktalan stratégiát követelnek.

Az Amid nevű szervezet szerint a hideg ellenére is csak kevés hajléktalan ember veszi igénybe azokat a krízisférőhelyeket, amelyet az athéni önkormányzat létesített, ezért inkább átfogó stratégiára van szükség, semmint tűzoltó jellegű megoldásokra. A lakhatáshoz való jogot szorgalmazó görög hálózat nem ellenzi a krízisférőhelyek létesítését, de prevenciós politika beindítását sürgeti. Ugyanakkor a hálózat azok védelmére is felszólít, akik utcán, vagy szubsztandard lakásban élnek, esetleg kilakoltatás fenyegeti őket.

Időközben a növekvő számú athéni hajléktalanság felmérésekor kiderült, hogy minden tíz emberből hét legalább egy éve él közterületen, négy szenvedett el bántalmazást legalább egyszer, és minden öt hajléktalan nő közül egy nemi erőszak áldozatává vált. A vizsgálatot a Klimaka végezte a 2011. szeptember és 2012. február közötti időszakban 218 hajléktalan ember megkérdezésével. A felmérésben résztvevők közül sokan műszaki állásban voltak korábban, az építőiparban, magánvállalkozásoknál vagy akár maguk voltak vállalkozók. Tízből heten azt mondták, az utóbbi két évben váltak hajléktalanná a válság tartóssá válásának következtében. A megkérdezettek 18%-a kísérelt meg öngyilkosságot. Az ingyenes egészségügyi ellátáshoz való hozzáférés is komoly probléma a Klimaka szerint. Egy szóvivő szerint az egészségügyben dolgozók utasítást kaptak arra, hogy ne lássák el ezeket az "eseteket". Görögországban a becslések szerint 20.000 főre tehető a hajléktalan emberek száma.

Luxemburg

Az ország nemzeti hajléktalan stratégiát fogadott el, amely jelentős mértékben a lakhatás biztosítására épül.

Az első célkitűzés, hogy a hosszú ideje hajléktalan emberek igényeihez illesztett tartós és önálló lakhatást nyújtsanak. A második célkitűzés, hogy gyorsan és megfelelően reagáljanak a krízishelyzetekre még több ilyen jellegű férőhely létrehozásával az országban. A stratégia harmadik fókuszában a hajléktalanság megelőzése áll szociális bérlakások építésével. A negyedik célkitűzés, hogy a jelenleg fennálló ellátórendszert konszolidálják a hajléktalan-ellátással foglalkozó szervezetek támogatásával.

Hollandia

A hajléktalan emberek önálló lakhatása prioritás az önkormányzatok számára

A Trimbos Intézet harmadik éves jelentése (Monitor Stedelijk Kompas, "Városi Körkép") szerint Hollandiában egyre több önkormányzat tartja fontosnak, hogy a hajléktalan emberek a menedékhelyekről önálló lakásba vagy védett lakhatásba költözzenek.

Ugyanakkor sok önkormányzat nem rendelkezik megfelelő hellyel, hogy ilyen védett lakóegységeket létesítsenek. A hajléktalanság megelőzése számos önkormányzat számára válik prioritássá. 2011-ben még több önkormányzat vezetett be preventív jellegű intézkedéseket, amelyekkel sikerült lejjebb szorítani a kilakoltatások számát.

Egyre inkább csökken a hajléktalan emberek száma az országban. Rotterdam önkormányzata, amely a holland önkormányzatok között élen jár a hosszú távú segítségnyújtásban és az arra fordított források tekintetében, az elmúlt néhány évben tízezer főt segített az utcáról az igényeinek megfelelő ellátáshoz jutni.

Spanyolország

A Bankia nevű bankcsoport megállapodást kötött Valencia kormányával, amelynek értelmében 300 lakást utal ki hajléktalan családok számára.

A lakások a régió különféle területein találhatóak és a valenciai Kormány ingatlankezelésének azon részét képezik majd, amelyekből a legrászorultabbak számára indítanak szociális bérlakás programot. A szerződés első öt évére a Bankia csökkentett összegű lakbérrel számol. A bank által kínált ingatlanok bérleti díja nem haladja meg a havi 200 EUR-t. Az első és második évben a bérleti díjból 50% engedményt kapnak a lakók, majd a harmadik évben 40%, a negyedik évben 30% és az utolsó évben 20% kedvezményben részesülnének. (Ugyanakkor elképzelhető, hogy ha változik a vonatkozó törvény, a programot három évre kell majd limitálni.) A

Az utcán élő hajléktalan személyek társadalmi visszailleszkedésének,
sikeres munkaerő-piaci integrációjának megalapozása
TÁMOP-5.3.2-12/1-2012-0001

---

programban való részvételre azok a családok jogosultak, akiktől a bank már elvette az ingatlant, illetve azok, akiknek bírósági szakaszban tart az ingatlanjukkal kapcsolatos eljárás a bank általi lefoglalást elkerülendő.

Készítette: Bakos Péter (FogLak projekt2)